

การจัดลำดับศักยภาพด้านการให้บริการของสายเรือ 2010

โดย สมาคมผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

สมาคมผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย (สมาคมผู้ส่งออก) ได้มีโครงการเพื่อประเมินศักยภาพการให้บริการของสายเรือในด้านการส่งออกสินค้าไปในเส้นทางหลักของโลกใน 9 เส้นทางได้แก่

- สหรัฐอเมริกา โดยจะครอบคลุมการขนส่งไปทั้งฝั่งตะวันตก และตะวันออกของสหรัฐฯ
- เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (อาเซียน) ประกอบด้วย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน ลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า
- สหภาพยุโรป (อียู) ซึ่งมีสมาชิกทั้งสิ้น 27 ประเทศ เช่น เยอรมัน อังกฤษ สวีเดน โปรตุเกส เป็นต้น
- เมดิเตอร์เรเนียน เช่นประเทศ อิตาลี, กรีซ , ตุรกี, ซีเลีย, อิสราเอล เป็นต้น
- แอฟริกา ซึ่งครอบคลุมทั้งแอฟริกาเหนือ ,แอฟริกาใต้ , แอฟริกาตะวันออก และแอฟริกาตะวันตก
- เอเชียตะวันออก ได้แก่ประเทศ จีน, ญี่ปุ่น , เกาหลีเหนือ , เกาหลีใต้, ไต้หวัน
- ตะวันออกกลาง ได้แก่ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรสต์, อิรัก, อิหร่าน, ซาอุดีอาระเบีย, เยเมน เป็นต้น
- เอเชียใต้ เช่น ประเทศอินเดีย, ศรีลังกา, บังกลาเทศ เป็นต้น

โดยการประเมินศักยภาพในการให้บริการของสายเรือในแต่ละเส้นทางนั้น สมาคมผู้ส่งออกจัดส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิกซึ่งเป็นผู้ส่งออก เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความนิยมในการเลือกใช้บริการสายเรือในแต่ละเส้นทาง รวมถึงสอบถามถึงความพึงพอใจในการให้บริการของสายเรื่อนั้นๆ โดยความพอใจจะประเมินใน 4 ด้านได้แก่

- 1) ด้านราคา : ซึ่งมีความหมายครอบคลุมถึงอัตราค่าระวางเรือ, ค่า Surcharge และค่าบริการอื่นๆ ที่สายเรือเรียกเก็บ
- 2) ด้านการเคลมสินค้า : จะครอบคลุมถึงการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อสินค้าในกรณีที่มีสินค้าเสียหายเกิดขึ้นในการขนส่ง, การติดตามผลการเคลมสินค้า และการให้บริการในด้านการเคลมสินค้าของสายเรือ
- 3) ความตรงต่อเวลา : หมายถึงสายเรื่อนั้นๆ ได้ให้บริการตรงตามตารางเดินเรือที่ได้แจ้งแก่ลูกค้า, ไม่มีสินค้าตกเรือ หรือการ Delay ของสินค้า,
- 4) การให้บริการก่อน และหลังการขาย : ซึ่งครอบคลุมถึงการ booking สายเรือ, การจัดทำเอกสาร, การติดตามสินค้า (Tracking) , การประสานงานแจ้งลูกค้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สภาผู้ส่งออก ได้ส่งแบบสอบถามให้สมาชิกซึ่งเป็นผู้ส่งออกของปี 2010 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 2,114 บริษัท โดยครอบคลุมใน 25 กลุ่มอุตสาหกรรม (ทั้งนี้ สรท. จัดส่งแบบสอบถามให้สมาชิกทั้งหมดจำนวน 2,273 บริษัท แต่มีจดหมายบางส่วนไม่ถึงมือรับและถูกส่งกลับมายัง สรท. จำนวนทั้งสิ้น 159 บริษัท)

โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : เป็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 : เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจในการให้บริการของสายเรือใน 4 ด้าน สำหรับสายเรือที่ผู้ส่งออกได้ใช้บริการในเส้นทางนั้นๆ แต่ละสาย

ส่วนที่ 3 : ได้สอบถามข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการให้บริการของสายเรือ

ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จากการตอบกลับของสมาชิก จะวิเคราะห์ใน 2 ด้านคือ

1. ความนิยมในการเลือกใช้สายเรือ โดยเปรียบเทียบในเชิงความถี่ ว่าในแต่ละเส้นทางผู้ส่งออกเลือกใช้บริการบริษัทสายเรือใด โดยจะคำนวณออกมาในรูปของสัดส่วนร้อยละ เพื่อแสดงให้เห็นว่าในเส้นทางนั้นๆ สายเรือใดเป็นที่นิยมของผู้ส่งออกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละเท่าใด
2. ความพึงพอใจในการให้บริการแต่ละสายเรือ การวิเคราะห์ในประเด็นนี้จะเปรียบเทียบความพอใจในการบริการทั้ง 4 ด้านของแต่ละสายเรือที่ผู้ตอบแบบสอบถามได้ใช้บริการในเส้นทางนั้นๆ ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่า สายเรือ A ที่ได้รับความนิยมในเส้นทางสหรัฐฯ แต่เมื่อเปรียบเทียบในเชิงความพึงพอใจในการให้บริการแล้ว อาจจะไม่ได้มีคะแนนสูงสุด ในแต่ละด้านที่วัด เป็นต้น

นอกจากนี้ในส่วนสุดท้ายของแบบสอบถามได้สอบถามถึงข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในมุมมองของผู้ส่งออก เกี่ยวกับการให้บริการของสายเรือ ซึ่งสภาผู้ส่งออก จะได้ทำการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว และสรุปลงไปในส่วนของข้อเสนอแนะ เพื่อให้สายเรือ หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อการพัฒนาการให้บริการของสายเรือต่างๆ ต่อไป

ผลการวิเคราะห์

๐ ข้อมูลพื้นฐาน

จากแบบสอบถามที่ส่งออกไปทั้งสิ้น 2,114 บริษัท พบว่ามีบริษัทตอบกลับมาจำนวนทั้งสิ้น 53 บริษัท หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.5 แม้ว่าขนาดตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ จะครอบคลุมสัดส่วนเพียง 2.5% แต่ตามทฤษฎีขีดจำกัดกลาง (Central Limit Theorem)¹ ก็สามารถกล่าวได้ว่าขนาดตัวอย่างที่รวบรวมได้จำนวน 53 บริษัท ก็เพียงพอที่จะใช้แทนจำนวนข้อมูลของสมาชิกสภาผู้ส่งออกได้

นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์แยกรายอุตสาหกรรมแล้ว พบว่าจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 53 ชุดนั้นแบ่งได้ทั้งสิ้น 26 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่

1. ไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์/ซอฟต์แวร์	จำนวน 6 บริษัท (11.3%)
2. เซรามิค/แก้ว/สุขภัณฑ์	จำนวน 1 บริษัท (1.8%)
3. เครื่องหนัง/รองเท้า/กระเป๋า	จำนวน 2 บริษัท (3.7%)
4. พลาสติก	จำนวน 3 บริษัท (5.6%)
5. สิ่งทอ	จำนวน 4 บริษัท (7.5%)
6. ยา	จำนวน 1 บริษัท (1.8%)
7. ยาง และผลิตภัณฑ์ยาง	จำนวน 1 บริษัท (1.8%)
8. เกษตร/ผัก/ผลไม้	จำนวน 4 บริษัท (7.5%)
9. อาหาร / เครื่องดื่ม	จำนวน 14 บริษัท (26.4%)
10. เคมีภัณฑ์	จำนวน 3 บริษัท (5.6%)
11. อุปกรณ์กีฬา	จำนวน 3 บริษัท (5.6%)
12. อุปกรณ์/บริโภค	จำนวน 3 บริษัท (5.6%)
13. ยานยนต์	จำนวน 4 บริษัท (7.5%)
14. เฟอร์นิเจอร์	จำนวน 1 บริษัท (1.8%)
15. สิ่งพิมพ์	จำนวน 1 บริษัท (1.8%)
16. โรงกลั่นปิโตรเลียม	จำนวน 2 บริษัท (3.7%)

¹ ทฤษฎีกล่าวว่า ถ้าเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาด N ซ้ำ ๆ กัน ซึ่งดึงมาจากประชากรที่มีการแจกแจงเป็นปกติ มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน σ แล้วค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจะมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ที่มีค่าเฉลี่ย μ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน $\sigma/\sqrt{N}$

ยิ่งกว่านั้น ถ้า N ของตัวอย่างมีขนาดใหญ่ การแจกแจงจะเป็นโค้งปกติ ดังนั้นค่าเฉลี่ยจะเท่ากับ μ และความคลาดเคลื่อน $\sigma/\sqrt{N}$ ผลของทฤษฎีนี้บอกเราว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ดึงมาจากประชากรที่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลของกลุ่มตัวอย่างก็มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ แม้ว่า n จะมีขนาดเล็กก็ตาม

อีกกรณีหนึ่งแม้ว่า N จะมีขนาดใหญ่และประชากรไม่มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผลที่ได้จะมีแนวโน้มว่าข้อมูลจะมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ แต่ถ้าถามว่า N ขนาดใหญ่แค่ไหน ถ้า N มีค่ามากกว่า 30 ก็มากพอที่จะช่วยให้การแจกแจงเป็นโค้งปกติได้

ทั้งนี้ พบว่าจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 53 ชุดนั้น กลุ่มสมาชิกตอบแบบสอบถาม กลับมามากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร และเครื่องดื่ม ซึ่งมีจำนวน 14 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมาคือกลุ่มไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์/ซอฟต์แวร์ จำนวนทั้งสิ้น 6 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 11.3 ซึ่งจำนวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้นั้นก็ครอบคลุมในอุตสาหกรรมหลักๆ ของไทย

๑ การเลือกใช้สายเรือสำหรับแต่ละเส้นทาง

ผลการวิเคราะห์ ถึงการเลือกใช้บริการของบริษัทสายเรือในแต่ละเส้นทางได้ข้อสรุป ดังนี้

▪ เส้นทางสหรัฐอเมริกา	สายเรือ NYK และ OOCL มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดซึ่งมีจำนวนเท่ากันโดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 41.3 รองลงมาคือสายเรือ Evergreen คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 37.9
▪ เส้นทางอาเซียน	สายเรือ Maersk Line มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 46.4 รองลงมาคือ Evergreen คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.8
▪ เส้นทางสหภาพยุโรป	สายเรือที่ผู้ส่งออกเลือกใช้บริการสูงสุดคือ Maersk Line คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48.2 รองลงมาคือ Evergreen ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 37.9
▪ เส้นทางสายแอฟริกา	สายเรือ MAERSK Line มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 รองลงมาคือ CMA CGM ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 42.8
▪ เส้นทางเอเชียตะวันออก	มีสายเรือ 3 สายที่พบว่าผู้ส่งออกได้เลือกใช้บริการสูงสุด ได้แก่ K-Line, Mitsui O.S.K และ NYK ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 35 ส่วนอันดับที่สองมีสัดส่วนร้อยละ 32.5 ได้แก่สายเรือ Evergreen
▪ เส้นทางเอเชียใต้	สายเรือที่มีผู้ส่งออกส่วนใหญ่เลือกใช้บริการคือสายเรือ NYK ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38.8 ส่วนอันดับต่อมาคือสายเรือ Mitsui O.S.K. โดยมีสัดส่วนร้อยละ 27.7
▪ เส้นทางแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน	สายเรือที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุด คือ Maersk Line คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 42.1 รองลงมาคือสายเรือ Yang Ming และ MSC คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.3
▪ เส้นทางตะวันออกกลาง	สายเรือที่มีการเลือกใช้บริการสูงสุดมีทั้งสิ้น 3 สายเรือ คือ APL, Evergreen และ Maersk Line มีสัดส่วนร้อยละ 46.6 และสายเรืออันดับสอง คือสายเรือ Emirates Shipping มีสัดส่วนร้อยละ 26.6

จากตารางด้านบนแสดงให้เห็นว่าสายเรือ Maersk เป็นสายเรือที่ผู้ส่งออกมักจะเลือกใช้บริการมากที่สุดใน 5 เส้นทางหลักๆ ได้แก่ แอฟริกา, เอเชีย, ตะวันออกกลาง, สหภาพยุโรป และประเทศในแถบเมดิเตอร์เรเนียน ส่วนในเส้นทางขนส่งที่เหลือซึ่งคือ สหรัฐ, เอเชีย ตะวันออก และเอเชียใต้ สายเรือที่มีผู้นิยมใช้บริการมากที่สุดคือ สายเรือ NYK

ตารางแสดงผลสายเรือที่มีผู้ให้บริการสูงสุดในแต่ละเส้นทาง

เส้นทาง	อันดับ 1	อันดับ 2
แอฟริกา	Maersk Line	CMA CGM
สหรัฐอเมริกา	NYK , OOCL	Evergreen
เอเชีย	Maersk Line	Evergreen
เอเชียตะวันออก	K-Line , Mitsui O.S.K , NYK	Evergreen
เอเชียใต้	NYK	OOCL
ตะวันออกกลาง	Maersk Line	Emirates Shipping
สหภาพยุโรป	Maersk Line	Evergreen
เมดิเตอร์เรเนียน	Maersk Line	Yang Ming, MSC

เป็นที่น่าสังเกตว่าสายเรือที่ผู้ส่งออกนิยมใช้บริการมากในแต่ละเส้นทางนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นบริษัทสายเรือใหญ่ มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จัก โดยมีเหตุผลสนับสนุน ผลการสำรวจดังนี้

- สายเรือที่ได้รับความนิยมสูงสุด 2 อันดับแรก จะเป็นบริษัทสายเรือขนาดใหญ่ ซึ่งมีระวาง และตู้สินค้าในการให้บริการจำนวนมาก ดังนั้นย่อมจะมีผู้ส่งออกเลือกใช้บริการสายเรือดังกล่าวมากกว่าสายเรือขนาดเล็กๆ
- เเทมการส่งออกของไทย กว่า 80% เป็นขายสินค้าในเทอม FOB ดังนั้น การเลือกใช้สายเรือใดเพื่อส่งออก ลูกค้าปลายทางจะเป็นผู้กำหนด
- ผู้ส่งออกมีการจัดทำ Service Contract กับสายเรือใดสายเรือหนึ่ง ซึ่งเป็น Contract ทั้งปี ดังนั้นการที่จะเลือกใช้บริการของสายเรือใด ก็จะต้องพิจารณาถึง Service Contract เป็นลำดับแรก ซึ่งเป็นเหตุผลทำให้สายเรือสายใหญ่ๆ ที่มีการจัดทำ Service Contract จะได้รับความนิยมในการใช้บริการสูง
- สายเรือบางสายไม่ได้ให้บริการขนส่งสินค้าในบางเส้นทาง หรือมีรอบของการวิ่งเรื่อน้อย แตกต่างจากสายเรือใหญ่ๆ ที่มีรอบการจำนวนเรือวิ่งมากกว่า โดยเฉพาะในเส้นทางแอฟริกา ซึ่งเป็นตลาดใหม่ จึงมีสายเรือที่ให้บริการน้อยราย

ทั้งนี้จากเหตุผลสนับสนุนดังกล่าว จึงอาจกล่าวได้ว่าสายเรือมีผู้เลือกใช้บริการมากที่สุดสำหรับแต่ละเส้นทางนั้น ไม่ได้หมายความว่าสายเรือดังกล่าวมีให้บริการดีกว่าสายเรืออื่นๆ หรือมีค่าบริการถูกกว่าสายเรืออื่นๆ ในเส้นทางเดียวกัน เนื่องจากเหตุผลดังที่ได้กล่าวในตอนต้น

ดังนั้น สรท. จึงได้ทำการวิเคราะห์ต่อไปเกี่ยวกับความพึงพอใจในการให้บริการของสายเรือแต่ละสาย ในแต่ละเส้นทาง ซึ่งการวัดในเชิงความพึงพอใจนี้จะสามารถบอกได้ว่าสายเรือใดให้บริการดี, มีราคาค่าขนส่งที่สมเหตุสมผล, ความรับผิดชอบ (Liability) ต่อสินค้า และเรื่องของการรักษาเวลาในการขนส่งสินค้า ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ส่งออก ใช้ประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้สายเรือในการขนส่งสินค้าในแต่ละเส้นทาง

๑ ความพึงพอใจของการบริการในด้านต่างๆ ของสายเรือ ในแต่ละเส้นทาง

ผลการวิเคราะห์ในด้านความพึงพอใจต่อการให้บริการของสายเรือใน 4 ด้าน ได้แก่ การบริการก่อน-หลังการขาย, ราคาค่าขนส่ง, การเคลมสินค้า และความตรงต่อเวลาในการให้บริการของสายเรือ ซึ่งผลจากการสำรวจ ได้ข้อสรุปในแต่ละเส้นทางดังนี้

เส้นทางแอฟริกา

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	Safmarine	70 (ปานกลาง)
การเคลมสินค้า	K-Line	70 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	Eastern Marine	73.3 (ปานกลาง)
การบริการก่อน-หลัง	Mitsui O.S.K , Eastern Marine	80 (มาก)

สำหรับเส้นทางแอฟริกา สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดในด้านราคาคือสายเรือ Safmarine ซึ่งมีระดับความพึงพอใจปานกลางอยู่ที่ร้อยละ 70 , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับความพอใจในระดับปานกลาง คือ K-Line ซึ่งมีระดับความพอใจที่ร้อยละ 70 , ด้านความตรงต่อเวลาในการให้บริการสายเรือ Eastern Marine ได้ระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง หรืออยู่ที่ร้อยละ 73.3 และสุดท้ายในด้านของการบริการก่อน และหลังสายเรือที่ได้รับความพอใจสูงสุดมี 2 สายเรือได้แก่ Mitsui O.S.K และ Eastern Marine ซึ่งมีความพอใจอยู่ในระดับ มากอยู่ที่ร้อยละ 80

เส้นทางสหรัฐอเมริกา

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความนิยมพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	China Shipping , Hanjin	80 (มาก)
การเคลมสินค้า	Maersk Line	72 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	Maersk Line	82 (มาก)
การบริการก่อน-หลัง	Yang Ming	80 (มาก)

สำหรับเส้นทางสหรัฐอเมริกา นั้นสายเรือที่ได้รับความนิยมพึงพอใจสูงสุดในด้านราคา มีจำนวน 2 สาย คือ China Shipping และ Hanjin โดยได้รับการประเมินความพึงพอใจอยู่ที่ระดับมาก คือ ร้อยละ 80 , ส่วนสายเรือ Maersk Line ได้รับความนิยมพอใจด้านการเคลมสินค้าในระดับปานกลาง และถูกประเมินความพอใจในเรื่องความตรงต่อเวลาอยู่ในระดับมาก โดยมีระดับความพอใจที่ร้อยละ 72 และ 82 ตามลำดับ ส่วนการประเมินด้านการบริการก่อน และหลัง สายเรือ Yang Ming ได้รับความนิยมพอใจมาก ซึ่งมีระดับความพอใจร้อยละ 80

เส้นทางเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Asean)

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความนิยมพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	CMA CGM	72 (ปานกลาง)
การเคลมสินค้า	OOCL	70 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	Mitsui	73.3 (ปานกลาง)
การบริการก่อน-หลัง	K-Line	76.6 (ปานกลาง)

สำหรับเส้นทางในสายเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน สายเรือที่ได้รับความนิยมพึงพอใจสูงสุดในด้านราคาคือ CMA CGM ซึ่งมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 72 , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับความนิยมพอใจสูงสุดคือ OOCL ซึ่งมีความพอใจที่ระดับปานกลาง ร้อยละ 70 และด้านความตรงต่อเวลาในการให้บริการสายเรือที่ถูกประเมิน และมีระดับความพึงพอใจปานกลาง อยู่ที่ร้อยละ 73.3 คือสายเรือ Mitsui O.S.K และสุดท้ายในด้านของการบริการก่อน และหลังสายเรือที่ได้รับความนิยมพอใจปานกลาง คือ K-Line โดยมีระดับความพอใจร้อยละ 76.6

เส้นทางเอเชียตะวันออก

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความนิยมพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	OOCL	71.1 (ปานกลาง)

การเคลมสินค้า	Hyundai	70 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	NYK	77 (ปานกลาง)
การบริการก่อน-หลัง	NYK	78 (ปานกลาง)

สำหรับเส้นทางเอเชียตะวันออก สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจสูงสุดในด้านราคา คือสายเรือ OOCL ซึ่งมีความพึงพอใจระดับปานกลาง อยู่ที่ร้อยละ 71.1 , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับการประเมินความพอใจสูงสุดคือ Hyundai ซึ่งถูกประเมินความพอใจในระดับปานกลาง อยู่ที่ร้อยละ 70 , ด้านความตรงต่อเวลา และการให้บริการก่อน และหลังการขาย สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจสูงสุดคือสายเรือ NYK ซึ่งมีความพอใจปานกลาง อยู่ที่ร้อยละ 77 และ 78 ตามลำดับ

เส้นทางเอเชียใต้

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	Hanjin, K-Line	66.7 (ปานกลาง)
การเคลมสินค้า	Hanjin, APL, Hapag-Lloyd, Wanhai, OOCL	60 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	Mitsui	75 (ปานกลาง)
การบริการก่อน-หลัง	K-Line	73.3 (ปานกลาง)

สำหรับเส้นทางเอเชียใต้ สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจสูงสุดในด้านราคาคือสายเรือ Hanjin และ K-Line ซึ่งได้รับการประเมินความพึงพอใจในระดับปานกลาง คือร้อยละ 66.7 , ส่วนด้านการเคลมสินค้า มีสายเรือที่ได้รับการประเมินความพอใจสูงสุดในระดับปานกลางมีหลายสายเรือ ได้แก่ Hanjin, APL, Hapag – Lloyd, Wanhai, OOCL ซึ่งมีระดับความพอใจปานกลางที่ร้อยละ 60 และด้านความตรงต่อเวลาในการให้บริการสายเรือที่ได้ระดับความพึงพอใจปานกลาง ที่ร้อยละ 75 คือสายเรือ Mitsui O.S.K และสุดท้ายในด้านของการบริการก่อน และหลังสายเรือที่ได้รับการประเมินความพอใจในระดับปานกลาง คือสายเรือ K-Line ซึ่งมีระดับความพอใจมาก โดยอยู่ที่ร้อยละ 73.3

เส้นทางตะวันออกกลาง

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	USAE, Evergreen	73.3 (ปานกลาง)
การเคลมสินค้า	APL, Emirates	66.7 (ปานกลาง)

ความตรงต่อเวลา	Evergreen	74.3 (ปานกลาง)
การบริการก่อน-หลัง	Mitsui	80 (มาก)

สำหรับเส้นทางตะวันออกกลาง สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดในด้านราคาซึ่งถูกประเมินระดับความพอใจในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งมี 2 สายเรือคือ USAE และ Evergreen ซึ่งมีระดับความพึงพอใจมากที่สุดที่ร้อยละ 73.3 , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับความพอใจสูงสุดในระดับปานกลางมี 2 อันดับคือ APL และ Emirates โดยมีความพอใจที่ร้อยละ 66.7 ส่วนด้านความตรงต่อเวลาสายเรือ Evergreen ได้รับการประเมินความพึงพอใจในระดับปานกลาง อยู่ที่ร้อยละ 74.3 และสุดท้ายในด้านของการบริการก่อน และหลังสายเรือที่ได้รับความพอใจในระดับมาก คือ Mitsui O.S.K อยู่ที่ร้อยละ 80

เส้นทางยุโรป

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	OOCL	100 (มากที่สุด)
การเคลมสินค้า	APL, K-Line	80 (มาก)
ความตรงต่อเวลา	OOCL	90 (มาก)
การบริการก่อน-หลัง	OOCL	90 (มาก)

สำหรับเส้นทางยุโรป สายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจในด้านราคาสูงเป็นอันดับหนึ่งคือสายเรือ OOCL ซึ่งมีได้รับการประเมินความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คือร้อยละ 100 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการสายเรือ OOCL ในเส้นทางยุโรปมีความพอใจมากที่สุดในเรื่องราคาของสายเรือ OOCL , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับความพอใจในระดับมาก มี 2 สายเรือคือ APL และ K-Line โดยมีระดับความพอใจร้อยละ 80 ส่วนการประเมินความพอใจใน 2 ด้านที่เหลือได้แก่ ความตรงต่อเวลาในการให้บริการ และการให้บริการก่อนและหลัง สายเรือที่ได้ระดับความพึงพอใจสูงสุดในระดับมาถึงร้อยละ 90 คือสายเรือ OOCL

เส้นทางในแถบทะเลเมดิเตอร์เรเนียน

ปัจจัย	สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุด	% ความพอใจ
ราคา	Safmarine	80 (มาก)
การเคลมสินค้า	Maersk	64 (ปานกลาง)
ความตรงต่อเวลา	Safmarine	90 (มาก)

สำหรับเส้นทางเมดิเตอร์เรเนียน สายเรือที่ได้รับความนิยมสูงกว่าสายเรืออื่นๆ ในด้านราคา คือสายเรือ Safmarine โดยมีระดับความพึงพอใจมาก อยู่ที่ร้อยละ 80 , ส่วนด้านการเคลมสินค้าสายเรือที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ Maersk ซึ่งมีระดับความพอใจปานกลาง ที่ร้อยละ 64 , ด้านความตรงต่อเวลาในการให้บริการสายเรือที่ได้ระดับความพึงพอใจสูงสุดในระดับมากที่สุดที่ร้อยละ 90 คือสายเรือ Safmarine และสุดท้ายในด้านของการบริการก่อน และหลังสายเรือที่ได้รับความนิยมสูงสุดมี 3 สายเรือได้แก่ Safmarine, Evergreen และ Hapag Lloyd ซึ่งมีระดับความพอใจอยู่ในระดับปานกลางที่ร้อยละ 70

ตารางแสดงผลความพึงพอใจในด้านต่างๆ ของสายเรือสำหรับแต่ละเส้นทาง

เส้นทาง	อันดับ	ราคา	การเคลมสินค้า	คามตรงต่อเวลา	การบริการก่อน-หลัง
Africa	1	Safmarine	K-Line	Eastern Marine	Mitsui , Eastern
	2	Mitsui	APL	Maersk Line	Hyundai
USA	1	China Shipping, Hanjin	Maersk Line	Maersk Line	Yang Ming
	2	Evergreen	Evergreen, Hapag-Llod	Hanjin, Zim	Mitsui, Zim
Asean	1	CMA CGM	OOCL	Mitsui	K-Line
	2	MSC, KMTC, RCL	CMA CGM	Maersk Line	CMA CGM
East Asia	1	OOCL	Hyundai	NYK	NYK
	2	Mitsui	NYK	Maersk Line	K-Line
South Asia	1	Hanjin, K-Line	Hanjin, APL, Hapag-Lloyd, Wanhai, OOCL	Mitsui	K-Line
	2	NYK	NYK	NYK	Mitsui
Middle East	1	USAE, Evergreen	APL, Emirates	Evergreen	Mitsui
	2	Emirates, Zim	Evergreen, Maersk Line	Mitsui, Zim, UASE	UASE
Europe	1	OOCL	APL, K-Line	OOCL	OOCL
	2	Mitsui, NYK	Maersk, Mitsui	NYK , Yang Ming	NYK
Mediterranean	1	Safmarine	Maersk	Safmarine	Safmarine , Hapag Lloyd, Evergreen
	2	MSC	Maersk Line	Evergreen, Yang Ming	Maersk

๑ ความสัมพันธ์ระหว่างความนิยมในการใช้บริการสายเรือ และความพึงพอใจต่อการบริการในแต่ละเส้นทาง

ตามที่ได้วิเคราะห์ การเลือกใช้บริการของสายเรือในแต่ละเส้นทาง และวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในการให้บริการแต่ละด้านของสายเรือ ซึ่งพบว่าสายเรือที่ได้มีผู้เลือกใช้บริการมากที่สุดในแต่ละเส้นทางนั้น อาจจะไม่ใช่สายเรือที่ได้รับการประเมินระดับความพึงพอใจในการบริการสูงสุดก็ได้ ดังนั้นสภาผู้ส่งออก ได้จัดทำตารางเพื่อแสดงถึงสายเรือที่ผู้ส่งออกได้เลือกใช้บริการในแต่ละเส้นทาง กับสายเรือที่ได้รับการประเมินระดับความพอใจสูงสุดสำหรับแต่ละเส้นทาง เพื่อจะเป็นข้อมูลเปรียบเทียบให้กับสมาชิกผู้ส่งออกใช้ประกอบการตัดสินใจ โดยผลของการสำรวจปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางแสดงผลการเลือกใช้บริการสายเรือ และความพึงพอใจต่อการให้บริการ ของสายเรือในเส้นทางต่างๆ

อันดับ	สายเรือที่มีการใช้บริการสูงสุด	ความพึงพอใจในด้านการบริการ			
		ราคา	การเคลมสินค้า	ความตรงต่อเวลา	การบริการ
Africa	Maersk Line	Safmarine	K-Line	Eastern Marine	Mitsui , Eastern
US	NYK, OOCL	China Shipping, Hanjin	Maersk Line	Maersk Line	Yang Ming
Aseab	Maersk Line	CMA CGM	OOCL	Mitsui	K-Line
East Asia	K-Line, Mitsui, NYK	OOCL	Hyundai	NYK	NYK
South Asia	NYK	Hanjin, K-Line	Hanjin, APL, Hapag-Lloyd, Wanhai, OOCL	Mitsui	K-Line
Middle East	Maersk Line	USAE, Evergreen	APL, Emirates	Evergreen	Mitsui
Europe	Maersk Line	OOCL	APL, K-Line	OOCL	OOCL
Mediterranean	Maersk Line	Safmarine	Maersk	Safmarine	Safmarine , Hapag Lloyd, Evergreen

จากตารางจะสรุปรายละเอียดในแต่ละเส้นทางได้ดังนี้

เส้นทางแอฟริกา: สายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดคือ สายเรือ Maersk Line แต่การประเมินความพึงพอใจในการให้บริการในแต่ละด้านกลับเป็นของสายเรืออื่นๆ โดยด้านราคาคือ สายเรือ Safmarine, ด้านการเคลมสินค้า คือสายเรือ K-Line , ด้านความตรงต่อเวลาในการขนส่ง เป็น

ของสายเรือ Eastern Marine และด้านการบริการก่อน-หลังการขาย เป็นของสายเรือ Mitsui และ Eastern

เส้นทางสหรัฐอเมริกา : สายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดได้แก่ สายเรือ NYK และสายเรือ OOCL ส่วนการประเมินความพึงพอใจสูงสุดในการด้านราคาคือ China Shipping และ Hanjin ส่วนสายเรือ Maersk Line ได้รับความพอใจในเรื่องการเคลมสินค้า และความตรงต่อเวลา และสุดท้ายการให้บริการก่อน-หลังการขาย สายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดคือ Yang Ming

เส้นทางอาเซียน : สายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดคือ Maersk Line ส่วนการประเมินความพึงพอใจสูงสุดในด้านราคา ,การเคลมสินค้า, ความตรงต่อเวลา และด้านการบริการก่อน-หลังการขายได้แก่ สายเรือ CMA CGM, สายเรือ OOCL , สายเรือ Mitsui และสายเรือ K-Line ตามลำดับ

เส้นทางเอเชียตะวันออก : สายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดมี 3 สายเรือได้แก่ K-Line, Mitsui และ NYK ซึ่งสายเรือ NYK นั้นนอกจากจะเป็นสายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดแล้ว ในแง่ของความพึงพอใจในด้านความตรงต่อเวลา และด้านการบริการก่อน-หลังการขาย ก็ยังเป็นสายเรือที่ได้รับการประเมินสูงสุด ส่วนด้านราคานั้นสายเรือ OOCL ได้รับการประเมินสูงสุด และความพอใจในการเคลมสินค้าคือสายเรือ Hyundai

เส้นทางเอเชียใต้ : สายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดคือ NYK ส่วนด้านความพึงพอใจในเรื่องราคาสายเรือ Hanjin และ K-Line กลับได้รับการประเมินความพอใจสูงสุด และในการเคลมสินค้าสายเรือมีหลายสายเรือที่ได้รับความพอใจสูงสุดได้แก่ Hanjin, APL, Hapag-Lloyd, Wanhai และOOCL ด้านความตรงต่อเวลาสายเรือ Mitsui ถูกประเมินสูงสุด และด้านการบริการก่อน-หลังการขายสายเรือ K-Line ได้รับความพึงพอใจสูงสุด

เส้นทางตะวันออกกลาง : สายเรือ Maersk Line เป็นสายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุดเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนด้านการบริการสายเรือที่ได้รับความพึงพอใจในเรื่อง ราคา คือสายเรือ USAE และ Evergreen, ด้านการเคลมสินค้าสายเรือ APL และ Emirates Shipping, ด้านความตรงต่อเวลา คือสายเรือ Evergreen และด้านสุดท้ายเรื่องการบริการก่อน-หลังการขายสายเรือที่ได้รับความพึงพอใจสูงสุดคือ Mitsui

เส้นทางยุโรป : สายเรือที่มีผู้สงออกเลือกใช้บริการสูงสุดคือ Maersk Line แต่ในด้านความพึงพอใจในด้านราคา, ความตรงต่อเวลา และด้านการบริการก่อน-หลังการขายสายเรือที่ได้รับการประเมินระดับความพอใจสูงสุดคือ OOCL และด้านการเคลมสินค้าสายเรือ APL และ K-Line ได้รับความพอใจสูงสุด

เส้นทางเมดิเตอร์เรเนียน : สายเรือ Maersk Line เป็นสายเรือที่มีผู้ใช้บริการสูงสุดในเส้นทางเมดิเตอร์เรเนียน รวมทั้งการประเมินความพึงพอใจก็พบว่า Maersk ก็ได้รับคะแนนความพึงพอใจในการเคลมสินค้า สูงเป็นอันดับหนึ่งเช่นกัน แต่ทั้งนี้ในด้านราคา และความตรงต่อ

เวลา สายเรือ Safmarine ได้รับการประเมินเป็นอันดับหนึ่ง และสุดท้ายเรื่องการบริการก่อน-หลังการขายสายเรือที่ได้รับการประเมินความพึงพอใจอันดับหนึ่งคือ Safmarine, Hapag-Lloyd และ Evergreen

ดังนั้นจากข้อมูลในตารางข้างต้น แสดงให้เห็นว่า สายเรือหนึ่งแม้จะได้ได้รับเลือกกว่า เป็นสายเรือที่มีผู้เลือกใช้บริการสูงสุด แต่ไม่ได้หมายความว่าสายเรือดังกล่าวจะได้รับการประเมินความพึงพอใจในด้านต่างๆ สูงเช่นกัน ดังนั้นหากผู้ส่งออกจะนำข้อมูลดังกล่าวไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจเลือกใช้บริการของสายเรือ จึงต้องวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่บริษัท นั้นๆ ให้ความสำคัญในลำดับต้นๆ เช่นหากบริษัท ก. จะส่งสินค้าไปในเส้นทางยุโรป โดยบริษัท ก. ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องความตรงต่อเวลาของสายเรือเป็นอันดับ 1 ดังนั้นบริษัท ก. อาจจะติดต่อไปยังสายเรือ OOCL แต่อย่างไรก็ตาม ก็มีความเป็นไปได้ที่สายเรือ OOCL จะไม่มีกำหนดการวิ่งของเรือไปในช่วงที่บริษัท ก. ต้องการดังนั้นการพิจารณาเลือกใช้สายเรือก็ต้อง เปลี่ยนไปใช้สายเรืออื่นๆ แทน เป็นต้น

๑ ข้อเสนอแนะ และข้อคิดเห็น

ผลจากการสำรวจข้อคิดเห็นจากผู้ส่งออก พบว่าผู้ส่งออกได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ ให้บริการของสายเรือในเรื่องต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปรวบรวมได้ดังนี้

- สายเรือบางสายมีการเรียกเก็บค่าบริการสูงกว่าสายเรืออื่นๆ เช่นค่า THC และสายเรือมีการปรับเปลี่ยนราคาค่อนข้างบ่อย โดยเฉพาะในเส้นทางสหภาพยุโรป ซึ่งอัตราค่า ระวังมีการแกว่งตัวค่อนข้างมาก นอกจากนี้บางสายเรือได้มีการแจ้งล่วงหน้าในการ เรียกเก็บค่า Peak Season
- ในเส้นทางยุโรป ค่าบริการสูงมาก และมีจำนวนตู้ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ทำให้ เกิดการแย่ง Space ซึ่งทำให้ค่าธรรมเนียมปรับตัวสูงขึ้น
- อยากให้มีการยืดหยุ่นเวลาในการรับและคืนตู้ของสายเรือ รวมไปถึงการทำงานในช่วง วันหยุด
- สายเรือหลายๆ สายมักจะ Delay ซึ่งหากสายเรือมีการ Delay Schedule ควรจะต้องให้ สายเรือแจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับผู้ส่งออกทราบ หรือแจ้งผ่าน Forwarder ให้ทราบ โดยด่วน เนื่องจากต้องทำเอกสาร Invoice Packing List ในการยืนยันฟอร์มต่าง ๆ ซึ่ง เอกสารต้องตรงกับ B/L ทำให้บริษัทผู้ส่งออกต้องทำการแก้ไขเอกสารใหม่ให้ถูกต้อง ตาม B/L
- หลังจากตู้สินค้าถูกบรรทุกขึ้นเรือไปแล้ว หากมีการเปลี่ยนชื่อเรือ หรือเปลี่ยนข้อมูลใดๆ ที่สำคัญ สายเรือควรต้องรีบแจ้งให้ผู้ส่งออกทราบเพราะเกี่ยวข้องกับเอกสารและพิธี ศุลกากรหลายอย่าง

- สายเรือหลายๆ สายไม่มีช่องทางการติดต่อผ่านระบบ Internet ซึ่งต้องติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ ซึ่งพบว่าติดต่อค่อนข้างยาก
- การประสานงาน-ส่งข้อมูล (Container Booking) ระหว่าง Office สายเรือ กับ ลานตู้คอนเทนเนอร์ควรจะ update กันอย่างรวดเร็ว-หลายครั้ง หัวลากไปรับตู้ แต่ booking ยังไม่มาถึงลาน
- สายเรือ ควรคำนึงถึงการบริการที่ดี เพราะปกติแล้วสายเรือมักจะไม่ค่อยดูแลลูกค้าและไม่ค่อยช่วยแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ shipment Dominate
- บริการหลังการขายระหว่าง booking direct กับ booking ผ่าน forwarder จะมีข้อแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเจน คือ เริ่มจากออกไปตราส่งไปจนกระทั่งถึงค่าบริการ การบริการทาง forwarder จะติดตามและสนใจใน shipment ดีมาก ซึ่งจะต่างกับที่ booking direct ไม่ว่าจะมีความรวดเร็วตอบรับเอกสาร cfm.booking/ ออกเอกสารใบตราสินค้า/ ออกใบแจ้งหนี้ ค่อนข้างล่าช้า และต้องทวงถามอยู่ตลอด
- บริษัทฯ พบว่าสภาพตู้สินค้าที่สายเรือนำมาใช้ และให้ผู้ส่งออกนำไปบรรจุสินค้าที่โรงงาน พบว่าตู้ดังกล่าวอยู่ในสภาพที่เก่า และชำรุด เช่นเป็นสนิม มีรูรั่ว และขอบยางหมดสภาพ รวมทั้งลานรับตู้ค่อนข้างแน่น โดยเฉพาะที่ลาดกระบ้ง
- ค่าธรรมเนียม seal ทำไม่มี Agent บางรายยังไม่มีเรียกเก็บ และหลาย Agent มีการเรียกเก็บจากผู้ส่งออกแล้ว
- สายเรือน่าจะตรวจสอบตู้ Container ให้อยู่ในสภาพที่ดีก่อนจะปล่อยตู้ออกมาให้ shipper ซึ่งการที่สายเรือผลักระให้คนขับหัวลากตรวจสอบก่อนเอาตู้ออกมานั้น ไม่ถูกต้องนัก เนื่องจากคนขับรถจะมีเวลาตรวจสอบสภาพตู้ได้อย่างไร ในเมื่อมีเวลาจำกัดต้องรีบออกมาจากลาน และสายเรือกว่าจะส่งเจ้าหน้าที่มาซ่อมตู้จะต้องเสียเวลาเป็นวันสำหรับ Shipper มีอยู่ต่างจังหวัด

๑ ข้อจำกัดในการวิเคราะห์

1. แบบสอบถามนั้น ไม่ได้ให้สมาชิกผู้ส่งออก ระบุเทอมของการส่งออก ซึ่งในเชิงการวิเคราะห์ เทอมของการส่งออกจะมีผลต่อการแปลผล เนื่องจาก หากบริษัทส่งออกสินค้าในเทอม FOB โดยลูกค้าปลายทางเป็นผู้จ่ายค่าขนส่ง และติดต่อเลือกใช้บริการสายเรือ ดังนั้นการให้คะแนนความพึงพอใจบางด้าน เช่นการเคลมสินค้า หรือการบริการก่อน และหลังการขาย อาจจะไม่สามารถประเมินได้ เป็นต้น
2. แบบสอบถาม ต้องการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการสายเรือ แต่ผู้ตอบแบบสอบถามบางรายใช้บริการผ่าน Forwarder ดังนั้นอาจมีความสับสนในการประเมินความพึงพอใจในบางเรื่อง เช่นการให้บริการก่อน-หลัง, ความตรงต่อเวลา ซึ่งจะประเมินได้ยาก เนื่องจากมีความคาบเกี่ยวกันระหว่างสายเรือ และ Forwarder ดังนั้นอาจทำให้การวิเคราะห์ผิดพลาดได้

3. ไม่ได้สอบถามว่าผู้ส่งออกใช้บริการสายเรือโดยตรง หรือใช้บริการผ่าน Forwarder ดังนั้นการที่ผู้ส่งออกบางรายได้ใช้บริการผ่าน Forwarder ซึ่งการประเมินความพึงพอใจในการให้บริการนั้น อาจรวมถึงการให้บริการของ Forwarder ด้วย
4. ผลการวิเคราะห์ในส่วนของการเลือกใช้บริการสายเรือ อาจจะไม่สะท้อนคุณภาพในการให้บริการของสายเรือต่างๆ เนื่องจากบางครั้งผู้ส่งออกมิได้เป็นผู้เลือกสายเรือในการขนส่งสินค้า เนื่องจากขายสินค้าในเทอม FOB ดังนั้นลูกค้าปลายทางจะเป็นผู้กำหนดสายเรือในการขนส่ง ดังนั้น ความนิยมของสายเรือบางสายอาจจะมีทางเลือกใช้บริการมาก เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวได้
5. การส่งแบบสอบถามให้สมาชิกในครั้งนี้ เมื่อนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้มาแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมแล้วพบว่า มีทั้งสิ้น 16 กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งสมาชิก สรท. มีอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 25 กลุ่มอุตสาหกรรม ทำให้การวิเคราะห์ดังกล่าวไม่ครอบคลุมในทุกๆ อุตสาหกรรม ซึ่งอาจจะมีผลต่อการวิเคราะห์ได้
6. ในกรณีที่สายเรือบางสาย พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งได้ใช้บริการเพียง 1 บริษัท นั้น ผลการประเมินความพึงพอใจของสายเรือ จากบริษัทดังกล่าว นั้น จะไม่สามารถนำข้อมูลไปเปรียบเทียบความพึงพอใจกับสายเรืออื่นๆ ที่มีผู้ประเมินหลายๆ รายได้ เนื่องจากจะทำให้การแปลผลผิดพลาดได้ แต่อย่างไรก็ตามข้อมูลผลการประเมินความพึงพอใจในกรณีที่สายเรือดังกล่าวมีผู้ใช้บริการเพียงรายเดียว จะสามารถนำเสนอในแง่ Description ได้ แต่ไม่สามารถนำไปเปรียบเทียบด้านการบริการกับสายเรืออื่นๆ ได้
7. แบบสอบถามที่รวบรวมได้มีจำนวนทั้งสิ้น 53 ชุด ซึ่งแม้จะเพียงพอที่จะสรุปผลโดยถือว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มสมาชิกสรท. ทั้งหมด แต่หากสามารถเก็บรวบรวมกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามได้จำนวนมากขึ้นแล้ว จะทำให้การแปลผลมีความถูกต้องและแม่นยำเพิ่มขึ้น

**ปัจจัยในการพิจารณาเลือกใช้บริการสายเรือ (Liner) และ
บริษัทรับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Forwarder)**

โดย สมาคมผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่พึ่งพาการส่งออกสินค้าไปขายยังต่างประเทศ โดยปัจจุบันมูลค่าการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศนั้นมีมูลค่าคิดเป็นสัดส่วนถึง 70% ของ GDP และกว่า 90% ของการส่งออกสินค้าทั้งหมดเป็นการส่งออกสินค้าทางเรือ ซึ่งที่ผ่านมาผู้ส่งออกซึ่งเป็นสมาชิกของสมาคมผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย หรือ สมาคมผู้ส่งออกฯ ต่างก็เคยประสบปัญหานานัปการประการในการใช้บริการบริษัทสายเรือ และบริษัทผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Freight Forwarder) ที่ไม่มีคุณภาพ ดังนั้น เพื่อให้ผู้ส่งออกสามารถเลือกใช้ผู้ให้บริการขนส่งที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยหลีกเลี่ยงปัญหาต่างๆ ที่เกิดจากการให้บริการที่ไม่มีคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐาน สมาคมผู้ส่งออกฯ จึงได้ทำการค้นคว้าข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง อาทิ วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับการขนส่งสินค้าทางเรือ , หนังสือที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ Forwarder หรือแม้แต่การรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำสรุปหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้บริการสายเรือ (Liner) และผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ (Forwarder) เพื่อให้ผู้ส่งออกได้ใช้เป็นข้อพิจารณาในการเลือกใช้บริการ

๐ ข้อควรพิจารณาในการเลือกใช้บริการสายเรือ (Liner)

ผู้ส่งออกควรจะต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ทางด้านการบริการของสายเรือที่มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อความต้องการของลูกค้าด้านการขนส่ง ดังนี้

1. ระยะเวลาการขนส่ง (Transit time)

พิจารณาสายเรือที่มีระยะเวลาการขนส่งที่สั้นที่สุด (Minimum Transport time) กรณีที่ลูกค้าปลายทางต้องการการขนส่งที่รวดเร็ว ผู้ส่งออกต้องทำการพิจารณาว่า Transit time ของแต่ละสายเรือไปยังท่าเรือปลายทางมีระยะเวลาเท่าไร โดยถ้า Transit time สั้นถือว่าตรงกับความต้องการของลูกค้ามากขึ้น

2. จำนวนท่าเรือที่สายเรือใช้ในการถ่ายลำ (Number of transshipment part)

พิจารณาสายเรือขนส่งสินค้า โดยมีการถ่ายลำน้อยที่สุด (Minimum Number of Transshipment Port) เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการถ่ายลำ อาทิ สินค้าสูญหาย, สินค้าเสียหายในระหว่างการถ่ายลำ, ความผิดพลาดจากการยกขนสินค้าผิดตู้ และการโจรกรรม หรือแม้แต่การเปลี่ยนแปลงสินค้าในตู้ในระหว่างการถ่ายลำ เป็นต้น ถ้าลูกค้าต้องการการขนส่งที่รวดเร็ว ต้องทำการพิจารณาว่าแต่ละสายเรือมีการเปลี่ยนถ่ายลำเรือกี่ครั้งก่อนจะถึงท่าเรือ

ปลายทาง โดยถ้าจำนวนท่าเรือที่ใช้สำหรับถ่ายลำยิ่งน้อยแสดงว่าตรงกับความต้องการลูกค้ามากเท่านั้น

3. พื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำ (Space of Feeder Vessel)

พิจารณาสายเรือที่มีความพร้อมของระวางเรือในการขนส่งสินค้าที่มีจำนวนมากต่อ 1 ครั้งการขนส่ง (Availability of Big lot shipment) ถ้าลูกค้าต้องการขนส่งสินค้าจำนวนมากต่อ ครั้งการขนส่ง ต้องทำการพิจารณาว่าแต่ละสายเรือมีพื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำ (Feeder) เท่าไร โดยถ้ามีพื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำมาก แสดงว่าตรงกับความต้องการของลูกค้ามากเท่านั้น

นอกจากนั้น ถ้าลูกค้าต้องการและให้ความสำคัญกับเรื่องของวันเรือออกจากท่าเรือต้นทาง (ETD Concern) ว่าต้องตรงกับวันที่แจ้งไว้ล่วงหน้า หรือ ให้ความสำคัญกับวันเรือถึงท่าเรือที่ปลายทาง (ETA Concern) ว่าต้องตรงกับวันที่แจ้งไว้ล่วงหน้า ผู้ส่งออกก็ต้องทำการพิจารณาว่าแต่ละสายเรือมีพื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำ (Feeder) เท่าไร โดยถ้ามีพื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำมาก ย่อมทำให้สามารถส่งออกได้ตามวันที่ระบุไว้ล่วงหน้า และสามารถส่งสินค้าถึงท่าเรือปลายทางได้ตามวันที่ระบุไว้ล่วงหน้า เช่นกัน

4. พื้นที่ระวางบนเรือแม่ (Space of Mother Vessel)

ผู้ส่งออกต้องพิจารณาความพร้อมของระวางเรือในการขนส่งสินค้าที่มีจำนวนมากต่อ 1 ครั้งการขนส่ง (Availability of Big lot shipment) ถ้าลูกค้าต้องการขนส่งสินค้าจำนวนมากต่อ ครั้งการขนส่ง ต้องทำการพิจารณาว่าแต่ละสายเรือมีพื้นที่ระวางบนเรือแม่ (Mother Vessel) เท่าไร โดยถ้ามีพื้นที่ระวางบนเรือแม่มาก แสดงว่าสามารถรับสินค้าที่ขนส่งต่อครั้งได้มาก ซึ่งถือว่าตรงกับความต้องการของลูกค้ามากเท่านั้น

และเช่นเดียวกับพื้นที่ระวางบนเรือถ่ายลำ ถ้ามีพื้นที่ระวางบนเรือแม่มากก็ย่อมจะสามารถส่งออกได้ตามวันที่ระบุไว้ล่วงหน้า และสามารถส่งสินค้าถึงท่าเรือปลายทางได้ตามวันที่ระบุไว้ล่วงหน้า เพราะความเป็นไปได้ในการที่สินค้าจะตกเรือก็จะน้อยลง

5. จำนวนตู้คอนเทนเนอร์ (Container Availability)

ถ้าลูกค้าปลายทางต้องการขนส่งสินค้าจำนวนมากต่อครั้งการขนส่ง ผู้ส่งออกก็ต้องทำการพิจารณาว่าแต่ละสายเรือมีจำนวนตู้เท่าไรสำหรับท่าเรือปลายทางนั้น โดยถ้ามีจำนวนตู้มาก ย่อมสามารถขนส่งสินค้าต่อครั้งการขนส่งได้มาก และถ้ามีจำนวนตู้มาก ย่อมสามารถขนส่งสินค้าได้ตามวันเรือออกที่แจ้งไว้ล่วงหน้า รวมถึงสามารถขนส่งสินค้าได้ตามวันเรือออกที่แจ้งไว้ล่วงหน้าด้วย

นอกจากนี้ในประเด็นเรื่องจำนวนตู้ที่ให้บริการแล้ว สิ่งสำคัญอีกประการในการพิจารณาประกอบคือ ความสะอาด และความสมบูรณ์ของตู้คอนเทนเนอร์ ที่สายเรือนำมาให้บริการ ซึ่งสายเรือควรจะต้องมีหน้าที่เตรียมตู้ที่มีสภาพพร้อมใช้งานให้แก่ผู้ส่งออก ดังนั้นเรื่องความ

สะอาดของตู้, สภาพตู้ที่ไม่ชำรุด และความแข็งแรงของตู้คอนเทนเนอร์ก็เป็นอีกประเด็นที่ผู้ส่งออกต้องให้ความสำคัญเช่นกัน

6. การเลื่อนของวันเรือออก (ETD Postponement)

ความตรงต่อเวลาในการส่งสินค้าออกจากท่าเรือต้นทาง (ETD Concern) เป็นเรื่องสำคัญ ถ้าลูกค้าต้องการหรือให้ความสำคัญกับวันเรือออก ต้องทำการพิจารณาจากข้อมูลในอดีตว่า มีการเลื่อนวันเรือออกจากที่แจ้งไว้ล่วงหน้าตอนจองระวางเรือมากน้อยเพียงใด โดยถ้าการเลื่อนวันเรือออกมากแสดงว่าสามารถส่งสินค้าได้ตามที่แจ้งไว้ได้น้อยเท่านั้น และส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของเอกสารจากสายเรือ (Document Accuracy) ด้วย เพราะเมื่อมีการเลื่อนวันเรือออกจากที่แจ้งไว้มาก ก็ต้องทำการแก้ไขเอกสารในการส่งออกเช่นกัน ทำให้เสียเวลาทั้งของผู้ส่งออกและลูกค้าปลายทาง และการที่สายเรือมักจะเลื่อนวันเรือออกนั้น ยังอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของบริษัทผู้ส่งออกด้วย เนื่องจากหากสินค้าไปถึงลูกค้าคลาดเคลื่อนบ่อยครั้ง อาจส่งผลในความสัมพันธ์ที่มีต่อบริษัทส่งออกได้

7. การเลื่อนของวันเรือถึง (ETA Postponement)

ถ้าลูกค้าต้องการการขนส่งที่รวดเร็ว ต้องทำการพิจารณาจากข้อมูลในอดีตว่ามีการเลื่อนวันเรือถึงจากที่แจ้งไว้ล่วงหน้ามากน้อยเพียงใดด้วย ถ้ามีการเลื่อนวันเรือถึงมาก ย่อมทำให้ระยะเวลาการขนส่งล่าช้ากว่าที่แจ้งไว้ล่วงหน้าและไม่สามารถส่งสินค้าได้ตรงตามกำหนดเวลา

นอกจากนั้น ยังส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของเอกสารจากสายเรือ (Document Accuracy) เพราะถ้ามีการเลื่อนวันเรือถึงมาก แสดงว่าความถูกต้องของเอกสารลดลงเพราะทั้งผู้ส่งออกและลูกค้าเองต้องทำการแก้ไขเอกสารใหม่เพื่อทำการเปลี่ยนวันเรือถึงในระบบและเอกสารทั้งหมด

8. ความผิดพลาดของเอกสาร (Document Error)

ความถูกต้องของเอกสารจากสายเรือ (Document Accuracy) ถ้าลูกค้ามีความต้องการหรือให้ความสำคัญกับความถูกต้องของเอกสาร ต้องทำการพิจารณาจากข้อมูลในอดีตว่าทางสายเรือมีการทำเอกสารผิดพลาดมากน้อยเพียงใด ถ้ามีการทำเอกสารผิดพลาดมาก ถือว่าความถูกต้องของเอกสารน้อยเท่านั้น

9. จำนวนวัน Free time ที่ท่าเรือปลายทาง (Free time at Destination)

ความต้องการ Free time ที่ปลายทางให้ได้มากที่สุด (Maximum Free time at destination) ถ้าลูกค้าต้องการจำนวน Free time ที่ท่าเรือปลายทางมาก ต้องทำการพิจารณาจากข้อมูลใน

อดีตว่าแต่ละสายเรือสามารถให้ Free time ได้กี่วัน ถ้ายิ่งให้ได้มาก ย่อมตรงตามความต้องการของลูกค้ามากเท่านั้น

๐ ปัจจัยในการเลือกใช้ผู้รับจัดการขนส่งสินค้า (Freight Forwarder) ที่ดี

ในกรณีที่ผู้ส่งออกไม่สามารถดำเนินการติดต่อซื้ออระวางเรือโดยตรงกับสายเรือได้ ไม่ว่าจะ เป็นกรณีที่เป็นส่งออกสินค้าแบบไม่เต็มตู้ หรือ LCL (Less than Container Load) หรือ กรณีที่ต้องการใช้บริการในการส่งออกอื่นๆ ด้วย เช่น การจัดทำเอกสารการส่งออก การผ่านพิธี การทางด้านภาษีอากร ฯลฯ ผู้ส่งออกก็จะไปใช้บริการของผู้รับจัดการขนส่งสินค้าระหว่าง ประเทศ หรือ Freight Forwarder

ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้วหน้าที่ของผู้รับจัดการขนส่งมีดังต่อไปนี้

1. **รวบรวมสินค้า** ผู้รับจัดการขนส่งจะรวบรวมสินค้าของผู้ส่งสินค้านรายเล็ก ซึ่งมีเส้นทางการขนส่งสินค้าเดียวกันให้เป็นสินค้าจำนวนมาก แล้วจึงทำการจัดส่งไปพร้อมกัน หรือ รวบรวมสินค้าที่เป็นหีบห่อของผู้ขนส่งสินค้าแต่ละราย ดำเนินการบรรจุใส่ตู้สินค้าเพื่อนำส่งให้แก่ผู้ขนส่งต่อไป
2. **วางแผนการขนส่ง** ผู้รับจัดการขนส่งจะช่วยผู้ส่งสินค้าวางแผนการขนส่งในเส้นทาง (Route) และรูปแบบ (Mode) ของการขนส่งที่รวดเร็วและประหยัดที่สุด และมีการให้คำแนะนำแก่ผู้ส่งสินค้าในการเลือกผู้ขนส่ง
3. **บริการเกี่ยวกับการค้า** ผู้รับจัดการขนส่งสินค้าสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเอกสารทางการค้า ระเบียบข้อบังคับทางการค้าต่างๆ รับดำเนินการพิธีการศุลกากรทั้งขาเข้า และขาออก จัดหาประกันภัย และช่วยจัดการเรื่องต่างๆเกี่ยวกับเอกสาร เป็นต้น
4. **บริการอื่นๆ เกี่ยวกับสินค้า** ผู้รับจัดการขนส่งยังสามารถให้คำปรึกษา หรือช่วยจัดการเรื่องการจัดหีบห่อ (Packing) และการบรรจุ (Stuffing) สินค้าเข้าตู้สินค้า การขนถ่ายสินค้าหน้าท่า การเก็บรักษาสินค้าในโรงพักสินค้าที่ท่าเรือ ตลอดจนการนำสินค้าออกจากท่าเรือ หรือการขนส่งสินค้าไปยังท่าเรือด้วย

หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้รับจัดการขนส่ง

1. **ต่อผู้ส่งสินค้า** : ผู้รับจัดการขนส่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นตัวแทนที่จะต้องใช้ความระมัดระวังและมีมือในการดำเนินการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้ส่งสินค้า ถ้าละเว้นไม่ทำตามหน้าที่ของตนถือว่ากระทำผิดหน้าที่ ถ้าเกิดความเสียหายกับสินค้าแล้ว ผู้รับจัดการขนส่งจะต้องมีความรับผิดชอบ หน้าที่ของผู้รับจัดการขนส่งต้องกระทำนั้นจะระบุไว้ในสัญญา

(Forwarders' Standard Form Contract) ซึ่งในสัญญาอาจจะระบุข้อยกเว้นความรับผิด หรือ ข้อจำกัดความรับผิดเอาไว้

2. **ต่อบุคคลอื่น** : ผู้รับจัดการขนส่งถือเป็นตัวแทน ซึ่งกระทำการแทนตัวการ ดังนั้น ตัวแทนไม่ต้องรับผิดเป็นการส่วนตัวต่อบุคคลที่ 3 ตัวการ หรือ ผู้ส่งสินค้าต้องรับผิดต่อบุคคลที่สาม ถ้าตัวแทนได้กระทำไปภายในขอบอำนาจของสัญญาตัวแทน แต่ถ้าผู้รับจัดการขนส่งซึ่งเป็นตัวแทนกระทำการไปนอกอำนาจของสัญญาตัวแทนแล้ว ผู้รับจัดการขนส่งเองจะต้องรับผิดต่อบุคคลที่สาม

ข้อควรพิจารณาในการเลือกใช้บริการผู้รับจัดการขนส่งสินค้า (Forwarder)

1. มีความมั่นคง และเปิดให้บริการมาไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 2 ล้านบาท เพราะความมั่นคงทางการเงินของผู้ประกอบการขนส่ง เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงศักยภาพการพัฒนาและการปรับปรุงบริการ สามารถลงทุนในเครื่องมือ ระบบต่างๆ ได้
2. ผู้บริหารของบริษัท ควรเป็นผู้มีประสบการณ์ในธุรกิจการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ International Transport ไม่น้อยกว่า 3 ปี
3. มีสถานที่ประกอบการเป็นหลักแหล่งและน่าเชื่อถือ
4. ชื่อเสียงของผู้ให้บริการ ต้องไม่มีชื่อเสียงเสื่อมเสีย
5. มีทรัพยากรที่สำคัญ เช่น บุคลากรมีความชำนาญ อุปกรณ์สำนักงานที่มีความทันสมัย เพื่อรองรับการให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ พนักงานผู้ให้บริการมีความรู้ความสามารถ ติดตามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ มีความเต็มใจในการให้บริการ มีการประสานงานภายในที่ดี และมีการประสานงานกับผู้ส่งออกได้ดี
6. พิจารณารายชื่อลูกค้าที่ใช้บริการของผู้รับจัดการขนส่งนั้นเป็นข้อมูลอ้างอิง
7. ความสามารถในการบริการที่ครบวงจรด้านการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ หรือ ด้านโลจิสติกส์ มีเครือข่ายผู้ให้บริการขนส่งในประเทศที่ผู้ส่งออกต้องการส่งสินค้าไป
8. เอกสารที่ออกโดยผู้รับจัดการขนส่งนั้น เช่น B/L ควรระบุความรับผิด (Liability) เพื่อคุ้มครองความเสียหายต่อสินค้าให้กับลูกค้า
9. ความรับผิดต่อการให้บริการรับขนส่งสินค้า มีความจำเป็นที่ผู้รับจัดการขนส่งจะต้องมีการประกันภัยต่อสินค้าที่บรรทุก ซึ่งผู้รับจัดการขนส่งระหว่างประเทศมักจะมีประกันภัยคุ้มครองแบบเดียวกันทั่วโลก และสามารถระบุความรับผิดได้อย่างชัดเจน
10. มีค่าใช้จ่ายโดยรวมในการปฏิบัติตามคำสั่งซื้อของลูกค้าปลายทางให้น้อยที่สุด
11. มีการบริการรับสินค้า และมีความสามารถในการจัดส่งถึงที่หมายได้ตรงตามเวลา (On time) ที่กำหนด
12. มีการดูแลรักษาสินค้ามิให้เกิดความเสียหาย/สูญหาย ในระหว่างการดำเนินงาน
13. มีการเรียกเก็บอัตราค่าขนส่งที่สมเหตุสมผล

14. ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดส่งจากต้นทาง-ปลายทาง นับจากวันที่ฝากส่งมีความเหมาะสมตรงตามความต้องการของลูกค้าที่ปลายทาง รวมทั้งมีความแน่นอนและตรงต่อเวลา กล่าวคือ สามารถส่งมอบสินค้าตรงต่อเวลาและมีความสม่ำเสมอ
15. มีระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ดี ผู้ส่งออก หรือลูกค้าที่ปลายทางสามารถเช็คสถานะของสินค้าได้ว่าอยู่ที่ไหน
16. ไม่มีความผิดพลาดในเรื่องเอกสาร หรือหากมีก็เล็กน้อย
17. มีศูนย์บริการตามจุดต่างๆ เช่น ท่าเรือกรุงเทพ ท่าเรือแหลมฉบัง ลาดกระบัง ฯลฯ เพื่อง่าย และสะดวกในการติดต่อ
18. การจัดส่งและการเก็บเงินมีความถูกต้องตามรายการ
19. มีการชดเชยค่าเสียหายในกรณีที่เกิดความสูญหายและเสียหายในระหว่างการจัดส่งโดยไม่บิดพลิ้ว
20. มีความพร้อมที่จะให้บริการในกรณีที่มีการร้องเรียนเกิดขึ้น

นอกจากนี้ ปัจจุบันรูปแบบการขนส่งสินค้าของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่การให้บริการขนส่งสินค้าหลายรูปแบบ หรือที่เรียกว่า Multimodal Transport Operator (MTO) ซึ่งหน้าที่สำคัญของ MTO จะเป็นผู้ประกอบการตัวกลางในทุกการดำเนินกิจกรรมของการขนส่งต่อเนื่องไม่ว่าจะในรูปแบบ Terminal To Terminal หรือ Door To Door ภายใต้สัญญาขนส่งฉบับเดียว ซึ่งผู้ประกอบการ MTO จะถือเสมือนเป็นตัวกลางที่เข้ามาเติมเต็มในช่วงของห่วงโซ่การขนส่ง ซึ่งมีสถานะเป็นตัวกลางที่แท้จริง ที่มีกฎหมายรองรับ สิ่งผู้ประกอบการของไทยจะต้องพิจารณา คือ บริษัทที่รับจัดการขนส่งดังกล่าว จะต้องขึ้นทะเบียน MTO กับกรมเจ้าท่า ซึ่งจะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับผู้ส่งออกได้ในระดับหนึ่งเกี่ยวกับการเรียกร้องความเสียหายเมื่อเกิดกรณีสินค้าได้รับความเสียหายในระหว่างการขนส่ง

*****

22 สิงหาคม 2554
ฝ่าย Global Logistics & Supply Chain
สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย